

Var søkyndige Medlemmer. Dommeren kan meget vel, naar han selv udmelder nogle Skøns- og Besigtigelsesmænd, gøre det i Henhold til en Forhandling, som har fundet Sted mellem ham og de søkyndige Medlemmer; saaledes er det ogsaa ved Sø- og Handelsretten her i Bhen. Det er ingenlunde vanskeligt ganske i Almindelighed at komme til Enighed om, hvilke Personer der fornuftigvis kan være Spørgsmaal om at udmelde ved forefaldende Lejlighed efter de forskellige Tilfældes Bestaafenhed, og det vil altsaa netop være i Henhold til en saadan forudgaaende Forhandling med søkyndige Medlemmer, at denne Udmeldelse vil kunne ske, som der tales om dels i Sø- og Handelsretsloven og dels i det foreliggende Lovforslag. Endnu har jeg den Bemærkning at gøre — siden jeg ved andres Udtalelser er bleven forledt til at udtale mig om Enkeltheder i Lovforslaget — at jeg heller ikke holder af det sidste Stykke af § 1, der er sat ind i Landstinget, og som siger: „De ovennævnte borgerlige Retsfager, som angaa Forhold, der omtales i Soloven, kunne dog med begge Parter's Samtykke“ osv. Ganske vist findes en saadan Bestemmelse i Sø- og Handelsretsloven, men der var den Gang en Grund til at sætte Bestemmelsen ind, som ikke er til Stede ved denne Lejlighed. For det første skal jeg gøre opmærksom paa, at Sø- og Handelsretsloven ogsaa handler om Handelsfager, og Begrebet om Handelsfager er maaske noget mere spævendt end Begrebet om Søfager. Men Hovedsagen er den, at da Sø- og Handelsretsloven blev indstiftet i 1861, sammensatte man ikke alene Retten paa en særegen, fra det almindelige afvigende Maade, men man indførte en ganske ny Proceßmaade, og det var egentlig denne, som den Gang vakte Tvivl og Betænkelse hos mange, og der var navnlig mange, som mente, at Folk vilde frygte for at procedere for Sø- og Handelsretten mundtlig, og navnlig var der, kan jeg sige, en hel Skare af ældre Procuratorer, som ikke støttede om, at de nu skulde føre Sager for Sø- og Handelsretten paa denne ny Maade i Stedet for gennem skriftlige Indlæg. Det var dette, der bevirkede, at man satte det ind i Sø- og Handelsretsloven, men efter min Formening er der ikke Grund til at gøre en saadan Tilføjeelse her. Det er kun en Tilføjeelse, som egentlig synes at tyde paa, at man har lidt Mistillid til disse ny Sørætter. Jeg begriber nu ikke, hvad der skulde bevæge, at nogen foretrækker, at Sagen paakendes af Underdommeren alene i Stedet for af Underdommeren i Forbindelse med et Par søkyndige Medlemmer. Man kan

vistnok forudsætte, at Underdommeren, naar han nogenlunde er sin Plads voksen, vil forstaa at hævde sin Stilling, men i ethvert Tilfælde staar jo Sørættens Domme, lige saa vel som Underrettens Domme under Appel til Overretten, og der har man jo den tilstrækkelige juridiske Dygtighed, hvoraf det synes, at man egentlig ventet større Garantier for Sagens Paakendelse end for Sørættens alene.

**Beth:** Saa vel den højtærede Justitsminister som det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgtres (Klein) gav mig Ret i den Betragtning, jeg fremsførte, at det vilde være heldigere, naar Behandlingsmaaden for disse Sørætter, som her paatænkes oprettede, kunde blive offentlig og mundtlig, i det mindste, ligesom dette er Tilfældet ved Sø- og Handelsretten i København. Men endskønt saa vel Justitsministeren som det ærede Medlem, der nu satte sig, gave mig Medhold i denne Betragtning, mente de dog bægge, at Omstændighederne vare saaledes, at man ikke kunde indføre den her i Landet. Den højtærede Justitsminister — jeg haaber, jeg forstod hans Ytringer rigtig, ellers beder jeg mig rettet — sagde — det er ikke hans Ord, men jeg gengiver hans Tanke, saaledes som jeg opfattede den — at det ganske vist var heldigere for Lægmandselementets Bedkommende, at Sagerne forhandlede mundtlig, men Bænkkeligheden fandt han hos den juridisk dannede Underdommer; han havde saa mange andre forskelligeartede Forretninger at varetage i Embeds Medfør, at man ikke kunde forlange eller vente af ham, at han skulde ofre Tid til eller have Lejlighed til at sætte sig ind i og praktisere Reglerne for en mundtlig Procedure. Saaledes forstod jeg den højtærede Justitsminister. Denne Betragtning's Rigtighed kan jeg for den juridiske Dommers Bedkommende ikke indrømme. Jeg accepterer den højtærede Justitsministers Mening, at det er lettere, bekvemmere og altsaa ogsaa bedre for Lægmandene at dømme efter en mundtlig Procedure, men jeg kan ikke indrømme Rigtigheden af, at det skulde frembyde særegne Bænkkeligheder for Underdommere at sætte sig ind i og at lede en mundtlig Procedure. Jeg skal i saa Henseende tillade mig at fremsføre en Erfaring, som jeg har gjort. Jeg har i min Stilling interesseret mig ganske overordentlig for den mundtlige Procedure og for en Indførelse af den ogsaa hos os, og dette har ført mig til, at jeg har grebet Lejligheden næsten saa ofte, jeg har kunnet faa den til at frembyde sig, til at tale derom med Dommere her i Landet, som have været